

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: **A.**, bytom H., D., zastúpeného Jánom Vaskom, bytom H., ul. Třebičská č. 1833/1, proti odporkyni: **Sociálnej poisťovni, ústredie** so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. novembra 2014 č.k.5Sd/69/2014-28, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. novembra 2014 č.k.5Sd/69/2014-28 **m e n í** tak, že rozhodnutia odporkyne zo 14. mája 2014 č: X. v spojení so zmenovým rozhodnutím zo 14. júla 2014 č: X. **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi **n e p r i z n á v a** náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 28. novembra 2014 č.k.5Sd/69/2014-28 podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporkyne dňa 14. mája 2014 v spojení so zmenovým rozhodnutím zo dňa 14. júla 2014,

obidve číslo: X., ktorými zamietol žiadosť navrhovateľa z 10. marca 2014 o starobný dôchodok s odôvodnením, že k požadovanému dňu 28. marca 2013 nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zmien a doplnkov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

Podľa odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, mal súd za preukázané, že žiadosťou z 10. marca 2014 navrhovateľ žiadal o priznanie starobného dôchodku od 28. marca 2013, t.j. od dovŕšenia 62 roku veku. Od 1. októbra 2004 bol poberateľom výsluhového dôchodku podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Zb.“). Na vznik nároku na výsluhový dôchodok a jeho sumu bola navrhovateľovi zhodnotená doba základnej vojenskej služby od 2. apríla 1970 do 29. marca 1972 zaradená do III. pracovnej kategórie a doba služobného pomeru v Železničnej polícii od 1. januára 1975 do 30. septembra 2004 zaradená do III. pracovnej kategórie, spolu 31 rokov a 279 dní. Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ v uvedenom období nebol zaradený do výkonu funkcie I. alebo II. kategórie funkcií, ale vykonával zamestnanie zaradené do III. pracovnej kategórie, ani s prihliadnutím na § 274 zákona o sociálnom poistení nebolo možné znížiť jeho dôchodkový vek. Vzhľadom na uvedené, túto dobu započítanú pre účely nároku na výsluhový dôchodok nebolo možné s poukazom na § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 cit. zákona započítať pre účely žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok.

Súd prvého stupňa v odôvodnení dospel k záveru, že ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku, t. j. k 28. marca 2013 navrhovateľ nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov, ale len 6 rokov a 53 dní, nesplnil podmienku potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení. Krajský súd z uvedeného dôvodu preskúmané rozhodnutie ako zákonné potvrdil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Navrhovateľ nebol v konaní úspešný a úspešná odporkyňa nemá zo zákona právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že súd prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní uviedol, že o priznanie

starobného dôchodku žiadal od dovŕšenia zákonom stanovenej hranice 62 rokov veku a nie skôr. Poukázal na skutočnosť, že zákonné podmienky pre priznanie starobného dôchodku splnil, pretože bol dôchodkovo poistený 36 rokov a 28 dní, dovŕšil dôchodkový vek a podal žiadosť o poberanie starobného dôchodku. Rozhodnutie odporkyne, ktorá jeho žiadosť dvakrát zamietla považoval za diskriminujúce. Preto žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a jeho návrhu o priznanie starobného dôchodku vyhovel.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že navrhovateľ vykonával v období trvania služobného pomeru zamestnanie zaradené do III. pracovnej kategórie a nie do I. alebo II. kategórie funkcií a preto nie je možné v jeho prípade postupovať podľa zovšeobecneného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Poukazovanie navrhovateľa na platby poistného nepovažuje za dôvodné, nakoľko navrhovateľ platil odvody podľa účinných právnych predpisov o sociálnom poistení.

Podľa § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 492 ods. 1, 2 SSP, § 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 492 ods. 1, 2 SSP, § 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 492 ods. 1, 2 SSP, § 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 492 ods. 1, 2 SSP, § 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z obsahu spisu vyplýva, že žiadosťou z 10. marca 2014 navrhovateľ požiadal odporkyňu o starobný dôchodok od 28. marca 2013, t.j. od dovŕšenia 62 rokov veku.

Preskúmaným rozhodnutím odporkyňa zamietla žiadosť o starobný dôchodok z dôvodu, že nebol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov podľa § 65 zákona o sociálnom poistení s tým, že doba výkonu služby železničného policajta mu nemohla byť zhodnotená, pretože ju získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a v civilnom zamestnaní získal len 6 rokov a 53 dní obdobia dôchodkového poistenia.

Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení platnom ku dňu 31. decembra 2013 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Z uvedených ustanovení jednoznačne vyplýva, že priznanie výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. nevylučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka (policajta a vojaka prípravnej služby) nebolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Vylúčenie tohto obdobia sa vzťahuje

len v prípade priznania invalidného výsluhového dôchodku, invalidného dôchodku alebo čiastočne invalidného dôchodku podľa § 40 až 45 a § 101 cit. zákona.

Odporkyňa pri rozhodovaní o žiadosti navrhovateľa na starobný dôchodok zohľadnila len prvú časť z citovaných ustanovení § 255 ods. 5 a § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení neprihliadla už na to, že navrhovateľovi nebol priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok ani čiastočne invalidný dôchodok podľa § 40 až 45 a § 101 zákona č. 328/2002 Z. z.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ od 1. októbra 2004 bol poberateľom výsluhového dôchodku podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z. Podľa potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 21. januára 2014 č. SPOU-OSZ-334-21/2014-VZ pre nárok a výšku tohto dôchodku bola zhodnotená doba služobného pomeru v rozsahu 31 rokov a 279 dní a to doba výkonu základnej vojenskej služby od 2. apríla 1970 do 29. marca 1972 a doba služobného pomeru v Železničnej polícii od 1. januára 1975 do 30. septembra 2004. Tejto dobe prináležala III. kategória funkcií. Výška výsluhového dôchodku bola v zmysle § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. určená s prihliadnutím len za skončené roky služby.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľovi pre výšku dôchodku z osobitného systému dôchodkového poistenia nebolo zhodnotené obdobie 6 rokov a 53 dní zodpovedajúce obdobiu do 28. marca 2013.

Zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení výsluhový dôchodok priznaný podľa zákona č. 328/2002 Z. z. plnil funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia ako dávka existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti uvádza, že všeobecným predpisom o sociálnom poistení je zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. januára 2004. Až do 30. júna 2003 boli policajti zúčastnení na dôchodkovom zabezpečení v rámci všeobecného systému

sociálneho zabezpečenia bez obmedzenia (§ 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení).

Odporkyňa v preskúvanom rozhodnutí poukázala na stanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 2 zákona o sociálnom poistení. Tieto ustanovenia umožňujú vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením 62 rokov veku. Rešpektuje predchádzajúcu právnu úpravu v zákone č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“).

Z ustanovení § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že v prípade, ak policajt vykonával profesionálnu službu v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, doba jeho služby by sa vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, teda podľa cit. zákona nemala hodnotiť. Je však zrejmé, že pre výšku výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. sa nehodnotí celé obdobie trvania profesionálnej služby, ale len ukončené celé roky takej služby, maximálne však v rozsahu 30 rokov (§ 39 tohto zákona).

Podľa § 1 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, sa tento zákon nevzťahuje na príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchranej služby, colníkov (ďalej len „policajt“), profesionálnych vojakov ozbrojených síl, vojakov mimoriadnej služby (ďalej len „profesionálny vojak“), ktorých sociálne zabezpečenie je upravené osobitným predpisom, a vojakov, ktorí sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách štúdiom alebo výcvikom pripravovali na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách (ďalej len „vojak prípravnej služby“), ak tento zákon neustanovuje inak.

Sociálne zabezpečenie policajtov za tzv. zvyškové doby osobitným zákonom, ktorým je zákon č. 328/2002 Z. z., nie je upravené.

Odvolačí súd preto dospel k názoru, že pri posudzovaní spornej doby v danom prípade treba vychádzať zo všeobecnej zásady, že ak niektoré obdobie poistenia v osobitnom systéme nebolo zhodnotené pre výšku dôchodku z osobitného systému, potom také obdobie musí byť

zhodnotené vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Uvedený výklad je podľa názoru odvolacieho súdu konformný s čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľovi bol od 1. októbra 2004 priznaný a vyplácaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., ktorý po dovŕšení dôchodkového veku 62 rokov pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia (poistenia) má charakter dávky v starobe, je potrebné postupovať v súlade s článkom 33 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb.

Je nepochybné, že navrhovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona o sociálnom zabezpečení.

Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení však nevyplýva, že by sa poistencovi, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, nemali pre nárok na starobný dôchodok hodnotiť ostatné doby dôchodkového poistenia (doby tzv. civilného zamestnania).

Pokiaľ odporkyňa navrhovateľovi nehodnotila doby zamestnania v tzv. „civilnom sektore“, lebo podľa jej názoru tieto doby boli navrhovateľovi zhodnotené pre nárok na výsluhový dôchodok, taký záver nie je ničím podložený.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k inému záveru ako súd prvého stupňa, že obdobie výkonu služobného pomeru železničnej polície má byť zhodnotená podľa zákona o sociálnom poistení. Iný záver by viedol k tomu, že napriek získaniu dôb poistenia v dvoch systémoch sociálneho zabezpečenia (poistenia) by časť týchto dôb nebola pre výšku dôchodku započítaná ani v jednom z týchto systémov. Preto preskúmané rozhodnutie odporkyne odvolací súd nepokladal za zákonné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 492 ods. 1, 2 SSP a § 250ja ods. 3 veta prvá OSP.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne znova rozhodnúť o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP. Navrhovateľ mal v konaní úspech, preto mu patrí náhrada trov konania. Navrhovateľovi však v konaní žiadne trovy nevznikli a o náhradu trov konania ani nepožiadal. Preto odvolací súd mu náhradu trov konania nepriznal.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku **n i e j e** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 28. júla 2016

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Viera Vraníková